

DET TALTE ORD GÆLDER
Samråd O den 24. maj 2016

Taleseddel

FOU samrådsspørgsmål O

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Eva Flyvholm (EL) og Nikolaj Villumsen (EL).

Ministeren bedes på baggrund af afsløringer, om at lastbiler fra forsvaret er endt i Eritrea, der er under embargo fra FN, redegøre for, om der er andre eksempler på problematiske handler med dansk militært materiel, samt oplyse hvilke initiativer ministeren vil tage for at undgå lignende problemer i fremtiden. Der henvises til artiklen "Forsvarets lastbiler endte hos militæret i »Afrikas Nordkorea«" på Berlingskes side b.dk den 16. april 2016.

Besvarelse af samrådsspørgsmål O

- Udvalget har stillet mig følgende spørgsmål, som jeg gerne vil besvare: "Ministeren bedes på baggrund af afsløringer, om at lastbiler fra forsvaret er endt i Eritrea, der er under embargo fra FN, redegøre for, om der er andre eksempler på problematiske handler med dansk militært materiel, samt oplyse hvilke initiativer ministeren vil tage for at undgå lignende problemer i fremtiden. Der henvises til artiklen "Forsvarets lastbiler endte hos militæret i »Afrikas Nordkorea«" på Berlingskes side b.dk den 16. april 2016".
- Indledningsvist vil jeg gerne præcisere, at Forsvaret efter det for mig oplyste ikke har solgt militært materiel, hverken direkte til embargobelagte lande eller til opkøbere, der efterfølgende har videresolgt materiellet.

- I de sager, som der henvises til i Berlingske Tidende, har der i alle tilfælde været tale om salg af civile køretøjer, hvor eventuelt forsvarsmateriel, såsom eventuelle våbenholdere, affutager og radioer, er fjernet forud for salg.
- Når det er sagt, så er jeg dog enig i, at det ikke er hensigtsmæssigt, at Forsvarets tidligere materiel – uanset om det er klassificeret som civilt – ender med at havne i lande, som Danmark har tiltrådt embargoer mod.
- I den konkrete sag, er der, som jeg er blevet det oplyst, tale om en norsk opkøber, som har købt civile køretøjer af Forsvaret, og derefter videresolgte disse til Eritrea på trods af, at de norske myndigheder havde nægtet ham tilladelse til udførsel til Eritrea.
- Den norske køber har købt de civile køretøjer af Forsvaret på vilkår der betyder, at det er købers ansvar at udføre varerne fra Danmark og opnå eventuelle efterfølgende udførelsestilladelser til tredjelande. I dette tilfælde fra de norske myndigheder.
- I mine øjne illustrere sagen, at det kan være svært det er at opnå sikkerhed i forbindelse med salg.

Det er svært at gardere sig mod købere, der efterfølgende bevidst eller groft uagtsomt overtræder love og forordninger, det være sig i første, andet eller senere ejerskab.

- I samrådsspørgsmålet anmodes jeg endvidere om: *”at redegøre for, om der er andre eksempler på problematiske handler med dansk militært materiel”*.
- Lad mig igen understrege, at der ikke er solgt militært materiel til købere, der fordrer særlig agtpågivenhed.
- Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har oplyst, at der udover den allerede nævnte sag – i perioden fra 2010 og til nu – er registret én sag om salg af civilt materiel, der burde have været håndteret mere hensigtsmæssigt.
- Det drejer sig om et salg i 2013 af to civile lastbiler og én trailer til et selskab, der var registret i Eritrea og som havde c/o adresse i Sverige. Sagen har ligeledes været omtalt i Berlingske Tidende.
- Køberen oplyste, at varerne ville blive udført til Sverige og efterfølgende videreudført til en køber i Kenya, der betalte fra en konto i Uganda. Hverken Kenya eller Uganda er underlagt embargoer.

- Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse er siden blevet bekendt med, at køberne i Kenya/Uganda var filialer af et firma fra Sydsudan, der er omfattet af en embargo.
- Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse erkender, at der i den pågældende sag – med afsæt i et forsigtighedsprincip – tilbage i 2013 burde have været søgt yderligere afklaring af køberens virksomhedsforhold.
- Jeg er af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse blevet oplyst om, at erfaringerne fra denne sag er blevet indarbejdet i styrelsens kontroller i forbindelse med salg af civilt materiel, sådan at mulige salg, hvor embargo- eller sanktionsbelagte lande nævnes, nu udtages til ekstra kontrol.
- Jeg er desuden vidende om, at Berlingske Tidende har bragt en artikel om Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses salg af civilt udstyr til det britiske selskab L. Jackson & Co.
- Det fremgår af artiklen, at firmaet i dets direktion, har en person der i 2009 blev idømt en straf for at have solgt militært materiel til embargobelagte Sydsudan.

- Også i dette tilfælde er der alene solgt civilt udstyr til det pågældende selskab.
- Jeg er blevet oplyst, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse – i lighed med dets britiske søsterorganisation – ikke har vurderet, at der var forhold, som talte imod salg af civilt udstyr til selskabet.
- Hertil skal bemærkes, at det var en enkeltperson og ikke firmaet, der i 2009 blev dømt for overtrædelse af embargoen mod Sydsudan, og at de britiske myndigheder ikke efterfølgende har sanktioneret firmaet.
- Udover de nævnte salg har Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse i perioden 2010 og frem foretaget en nærmere vurdering af køber i følgende tilfælde:
 - Salg af tre civile lastbiler til en hjælpeorganisation i Den Demokratiske Republik Congo.
 - Salg af én tandlægeklinik til en iransk køber.
 - Salg af to batterier, én el-generator og et parti stofrester til to ukrainske købere i det vestlige Ukraine.
 - Et antal salg af bl.a. civile terrængående personkøretøjer til Rusland.

- I alle tilfælde har Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse vurderet, at salgene enten omfatter varer, der har været undtaget i gældende embargoer eller er sket til lande eller områder, der på salgstidspunktet ikke har været pålagt embargoer.
- I samrådsspørgsmålet anmodes jeg endvidere om at:
"oplyse hvilke initiativer ministeren vil tage for at undgå lignende problemer i fremtiden".
- Som allerede nævnt har Forsvaret hverken solgt militært materiel eller handlet direkte med embargo- eller sanktionsbelagte lande eller personer.
- I de nævnte tilfælde har der været tale om civilt materiel, der er solgt til personer eller selskaber, der efterfølgende har videreudført materiellet.
- Som jeg nævnte indledningsvist, så finder jeg det ikke hensigtsmæssigt, hvis Forsvarets overskudsmateriel – uanset om der er tale om civilt ikke-embargobelagt materiel – ender hos regimer, organisationer eller enkeltpersoner, som der er internationale sanktioner eller embargo imod.

- Jeg har derfor også med tilfredshed noteret mig, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har styrket styrelsens kontroller med salg af civilt materiel, bl.a. i lyset af de nævnte sager.
- Flere af de iværksatte tiltag er beskrevet i besvarelsen af Forsvarsudvalgets spørgsmål 173, som udvalget fik oversendt den 19. maj 2016.
- I besvarelsen redegør Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse for dets tiltag og initiativer for at forebygge og reducere risikoen for embargo- og sanktionsovertrædelser under anvendelse af et forsigtighedsprincip.
- Supplerende kan jeg oplyse, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse løbende søger, at øge sikkerheden for, at der ikke sker salg til købere registreret i embargo- og sanktionsbelagte lande. Købere fra embargo- og sanktionsbelagte lande kan således ikke længere byde på internetauktioner på civilt materiel udbudt af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

- For ikke at komme i konflikt med bl.a. principperne om ligebehandling, så har købere registreret i embargo- og sanktionsbelagte lande dog mulighed for at anmode om tilladelse til tidsbegrænset budadgang til en eller flere auktioner.
- Såfremt en sådan anmodning fremsættes, forholder Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse sig til den konkrete sag, og beslutter, om der kan gives en begrænset adgang til at byde på én eller flere auktioner.
- Jeg har taget Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses iværksatte tiltag og initiativer til efterretning og finder på den baggrund ikke, at der er behov for yderligere tiltag.
- Med dette afslutter jeg min besvarelse af samrådsspørgsmål O.